

Odziv zdravstvene stroke na kampanjo »Psihoterapevti skrajšujemo čakalne vrste«

Ljubljana, 11. oktober 2024

Strokovnjaki s področja klinične psihologije, otroške in mladostniške psihiatrije in psihiatrije izražamo resno skrb ob pobudi »**Psihoterapevti skrajšujemo čakalne vrste**«. S pobudo ponujajo brezplačne »psihoterapevtske« storitve za ljudi, ki so v čakalnih vrstah v zdravstvu, iz česar sklepamo, da imajo resnejše težave v duševnem zdravju in potrebujejo ustrezno strokovno pomoč znotraj zdravstva. Ob tem opozarjamo na ključne nevarnosti:

1. **ZDRAVLJENJE: Psihoterapija ni primerna za vse situacije ali vsakogar.** Gre za kompleksno metodo zdravljenja, ki zahteva natančno diagnostično oceno in prilagojen pristop. Ponuditi psihoterapijo brez ustrezne diagnostične ocene je podobno, kot če bi izvajali medicinski poseg brez predhodne ocene, odločitve, kakšen poseg je najprimernejši, in ali je sploh potreben oziroma ali bi bolnik morda potreboval drugo vrsto zdravljenja.
2. **VARNOST: Nujno je, da psihoterapijo izvajajo strokovnjaki, ki so za to ustrezno klinično usposobljeni.** Kampanja omogoča, da bodo brezplačne storitve lahko ponudili tudi posamezniki, ki so »znanje« pridobili na različnih tečajih ter v necertificiranih ustanovah. Zato obstaja tveganje, da bo izvajanje dejavnosti potekalo brez jasnega pregleda nad kakovostjo, ustreznostjo in varnostjo ponujene storitve in izvajalca.
3. **USTREZNOST: Psihoterapija ni "čudežna tabletk".** Ne gre za rešitev, ki bi jo lahko enostavno ponudili vsakomur, mimogrede, brez ustrezne diagnoze in spremljanja. Psihoterapija je metoda zdravljenja in ne zgolj hitro dostopna storitev brez ustreznega nadzora.
4. **ODGOVORNOST: Duševno zdravje ni enakovredno testni vožnji avtomobila – zahteva strokoven in odgovoren pristop.** Potrebno se je vprašati, kdo in kako bo nosil odgovornost za morebitne napake in zaplete. To je še posebej problematično pri delu z ranljivimi skupinami, kot so otroci, mladostniki ali ljudje z resnimi duševnimi motnjami. Pomanjkanje odgovornosti lahko resno ogrozi dobrobit tistih, ki potrebujejo strokovno in varno obravnavo.
5. **ETIČNOST: Obstaja veliko tveganje, da bodo nekateri izvajalci brezplačne ure izkoriščali predvsem za lastno promocijo, kar vzbuja etične pomisleke. Ob tem, ko ustvarjajo vtis, da bodo skrajševali čakalne dobe v zdravstvu, stopnjujejo pritisk na odločevalce, da bi sprejeli zakon, ki bi jim brez zdravstvene izobrazbe in kliničnih izkušenj omogočil delo s pacienti.** Zagotavljanje kakovostne, strokovne in varne obravnave mora biti v ospredju, ne pa ustvarjanje novih priložnosti za trženje.

Strinjamo se, da ima psihosocialno svetovanje izven zdravstva pomembno vlogo v podpori posameznikom, ki se soočajo z različnimi življenjskimi izzivi. Vendar mora ostati jasno ločeno od psihoterapije, ki je metoda zdravljenja resnih duševnih motenj in mora kot taka ostati v domeni klinično usposobljenih strokovnjakov.

Tudi v stroki se zavedamo, da so čakalne dobe za dostop do zdravstvenih storitev na področju duševnega zdravja trenutno velik izziv, vendar se ta problem že aktivno rešuje s povečevanjem števila ustrezno usposobljenih strokovnjakov. Že naslednjem in v prihodnjih letih bo zaradi večjega števila specialistov klinične psihologije ter otroške in mladostniške psihiatrije dostopnost do strokovne obravnave bistveno boljša, brez potrebe po nižanju standardov kakovosti oskrbe.

Predlogi, kot je tovrstna kampanja, kažejo natanko to, kar naša stroka tudi že ves čas poudarja – potrebna je nujna vzpostavitev zakonskih smernic, ki bodo zagotovile jasno ločnico med zdravstveno obravnavo duševnih motenj ter svetovalnimi storitvami izven zdravstva z namenom, da posamezniki, ki potrebujejo pomoč, prejmejo varno in kakovostno obravnavo.

Ob vsem povedanem želimo pozdraviti pobudo, da omogočijo brezplačno svetovanje ljudem v različnih stiskah.

Zbornica kliničnih psihologov Slovenije

Združenje za otroško in mladostniško psihiatrijo

Združenje psihiatrov pri Slovenskem zdravniškem društvu

Združenje psihoterapevtov Slovenije